

Késő tavasz tombolt a hosszú fasorban.

Pár pillanatig lenyűgözve szemléltem a sötétített üve-
gű ablak mögül, majd sietős léptekkel a repülőtér épü-
letének kijárata felé vettem az irányt. Kinn váratlanul ért,
hogy a déli verőfény milyen erős és brutális. Akár egy pö-
röly. Hátizsákom elülső zsebéből elővettem a napszem-
üveget, s amint a látásomat visszanyertem, a nevemet
kezdem keresni az autójuknak támaszkodó taxisofőrök
kezében lévő papír- és kartonlapokon. Egy alacsonyabb,
kissé köpcös, krémszínű zakót és farmernadrágot viselő
fiatalembernél találtam meg, aki a kocsisor végén par-
koló, fényesre suvickolt, fekete autója előtt állt. Jó érzés-
sel töltött el, hogy az utazás a tervek szerint halad. Késés
és várakozás nélkül. Minden nehézség nélkül. A rend
kedvéért intettem neki. Amikor felé indultam, megfor-
dult a fejemben, akadhat esetleg másvalaki is az utasok
között, akinek szintén ez a vezetékneve. És hogy az a
valaki is tarthatna éppen Újvidékre. Lassítottam, és elbi-
zonytalanodva néztem körül. De senki nem igyekezett,
és senki se tekintett abba az irányba. Nem vagyok benne
biztos, hogy ezt nem sajnáltam kicsit.

A szél erőteljesen szította a zöld tüzet a lombok között.
Egyre melegebb lett. A hátizsák meg vágta a vállam.
Mégkönnyebbüléssel adtam át a taxisnak. A hátsó ülésre
helyezte, hogy a kezem ügyében legyen, bár amikor er-
re kértem, egy pillanatig habozott. A gépkocsi, amibe
beültem, új Mercedes volt, C osztály. Meglepett, hogy
hosszabb útra ilyen modellt alkalmaznak, mert már hoz-

zászoktam a jóval szerényebb típusokhoz. Belül még minden patyolattiszta volt, a korábbi utasok és az élet-történetük még nem hagyott szagot. Szerencsémre lég-frissítő sem volt a kocsiban, mert attól hányingert és fejfájást kapok.

Ezeket az olcsó parfümöket ugyanolyan nehezem viselem, mint az áporodott víz szagát a fonnyadt (a nagyapa kertjében szedett) orgonával teli vázában, vagy a lepusztult balkáni metropoliszokat összekötő autópályák vendéglátóhelyein a mosdók mindig egyforma bűzét, illetve a katonai hálótermek áporodott levegőjét, amelyekben valamikor régen, szakaszvezetőként, nem minden szadista hajlam nélkül ordítottam a méltóságukat vesztett és koszos újoncok fülébe: *Ébresztő, bakák!* És valamivel ritkábban, hogy *Riadó, kopaszok!* A frissen nyírt és számomra, az egykori hippi számára túlzottan is rövid hajú taxisofőr, nyakán fehér, napot nem látott bőrsávval, szótlanul tette a dolgát. Átfutott az agyamon, hogy minden apropó nélkül, csak úgy, megszokásból vagy kíváncsiságból beszélgetést próbál majd kezdeményezni, de legnagyobb örömökre nem tette.

Így, csöndben, gondoltam, sokkal kellemesebb utazni. Csöndben, miközben, ha akarom, hallgathatom a motor zúgását és a papírcsörgést a sofőr keze nyomán, miközben zakója zsebében cukorkák után kutat. Az, hogy nem vettek körül idegen szagok és idegen élettörténetek, és elmaradt a sofőr udvarias érdeklődése is, valamiféle gyermeki izgalommal töltött el. Ígéretes előjele ez, gondoltam, az előttem álló újvidéki hétnek.

Azon tűnődtem, hogy a tudatosan vagy öntudatlanul identitásomba szőtt családi történetek és gyermekkori legendák között minden bizonnyal vannak hamisak, el-túlzottak és elferdítettek is. Már hónapok óta azt érez-

tem, elérkezett a nagytakarítás és a történetek rekonstrukciójának a pillanata. Hogy ez eddig váratott magára, nem csupán a lustaságnak tudható be, hanem a félelemnek is, hogy mindez lelki kellemetlenségekkel és váratlan következményekkel járhat. Kétségem sem volt afelől, hogy sem Firenzében, sem bármelyik másik városban sem tudom elvégezni ezt a szembesítést és önvizsgálatot. Igaz, ezek a helyek valami módon óvnának az igazsággal való közvetlen szembesüléstől, de vajon sikerülhet-e az igazság egyetlen kis szilánkját is megtalálni és megragadni kívül azon a városon, ahol a történések megestek. Csakis Újvidéken győződhettem meg mindazoknak az örömteli vagy tragikus eseményeknek a hiteléről, amelyekről hallottam, vagy amelyeket közvetlenül vagy közvetetten megéltem.

Firenzében, az utazásra való készülődés során jutott eszembe, hogy mint egy banális és átlátszó krimiben, én magam vagyok a nyomozásom tárgya, és a családra vonatkozó kérdésekkel csak áltatom magam. Az igazi indítékot nem lehetne-e az ismert imperatívusszal leírni: Tudd meg, értsd meg és ne feledd, ki voltál és mit akartál!?

A felszállás előtt, a becsekkolók sorában állva még ebben sem voltam biztos, a repülés előtti idegesség és pánik teljesen leblokkolt és összezavart, az ítélőképességem nullára csökkent.

Amikor felhajtottunk az autópályára, felriadtam gondolataimból. A sietve gyülekező, mogorva felhőket néztem. Erőteljesen magasodtak a síkság fölé; legyőzhetetlen és kíméletlen lovashadsereg.

Milyen szerencse, hogy sikerült megelőznom az ítéletidőt, gondoltam megkönnyebbülve, ha egy-két óra múlva érkezem, ki tudja, hogyan zajlik majd a repülőút és a leszállás. Az autópályán szinte nem is volt forga-

lom, nagyritkán előztünk csak meg egy-egy műanyag játékszernek tűnő személy- vagy teherautót. És amitől egészen elképedtem, az út bal oldalán egy szeméttelep tűnt fel.

Mikor is jártam itt utoljára? Ősszel, a tavalyelőtti nyáron? Arra sem tudtam visszaemlékezni, mikor látogattam haza utoljára, nemhogy arra, ez a lerakó már akkor is itt lett volna, összekuporodva itt pulzált-e a síkságon. Akkora volt, mint egy futballpálya, messzeségbe vesző, bevetett szántóföldek vették körül.

Könnyen ráláttam a felső részére is, mert – és ezt elsőre nem fogtam fel – az autópálya egy, a mező, tehát a lerakó fölé magasodó platón haladt.

Olyan volt, mint egy domb, aminek lenyesték a csúcsát. Talán azért, hogy megbecstelenítsék, hogy megfosszák a szent helyé válás lehetőségétől – játszadoztam a lehetőségekkel, mint egy kirakósjátékkal.

Volt valami fenyegető a csúcs hiányában. Éreztem. Valami alattomos. Hogy senki sem lehet, senkinek nem szabad biztosnak lennie abban, hogy a szeméttelep egyszer majd nem növekszik tovább, hogy ne lenne ereje és esélye a végtelenségig tágulni. Képzetetet felülmúló magasságokba emelkedni. Egészen az égig, és még annál is sokkal magasabbra. Bár munkanap volt, a lerakóhelyen egyetlen kukásautó vagy pótkocsis traktor se rakodta ki a terhét, és közeledni sem láttam semmilyen teherszállító járművet. Így még elhagyatottabbnak és valóságútlenebbnak tetszett. Főként, hogy utak sem vezettek felé. Hiába forgattam a fejem, egy keréknyomot se találtam. A szemétdomb körül a magas fűvet nem taposta le semmi. Hajlongott a szélben. Mély- és világoszöld hullámzásnak látszott. Pár perc múlva a fenyegető sötét felhők utolérték minket. Az alkonyat hirtelen estébe váltott.

Nem érdekelt, hogy a külső világ elsötétül, mi közöm lehetne hozzá. Kényelmes, meleg gépkocsiban ültem. A tekintetem pár pillanatra a sötét felhőkön áttörő négy erőteljes fénysugár vonta magára. A lerakó egyenesnek tetsző síkjára estek, mintha tökéletesen beállított színházi reflektorok volnának.

A nem hétköznapi jelenet láttán bizsergés futott végig a gerincemen, bár úgy tartom magamról, kevés dolog van, ami ámulatba ejthet. Jól ismertem magamat, néha túlságosan is jól.

Ezeket a napsugarakat nem a hallucinációm szülte, s nem is egy Feljebbvaló erő vagy személy utáni vágyódásom jelképei lehettek. *Sötétben tapogatóztam...* Nem lehettek transzcendens elrugaszkodásom előjelei sem, mert arra még nem voltam kész. Ismét meggyőződhettem róla, hogy a természeti jelenségek felülmúlnak minden képzeletet.

Mindezek dacára sem voltam képes szabadulni attól a benyomástól, hogy a fényt egy láthatatlan kéz irányította a szeméttelpre. Egy tapasztalt és biztos kéz. Szokatlanul élesen láttam, amit a hozzám legközelebbi fényoszlop megvilágított: összegyűrt műanyag vizesflakonok, üdítő, joghurtos dobozok, valamilyen massa, ami lehetett rothadó avar vagy ételmaradék, egy kockamintás kabát ujjja, ezüstös paradicsom- vagy borsókonzerves dobozok, kék masni egy műanyag baba behorpadt fején, fekete floppyk, elkallódott jadeitre emlékeztető zöld üvegcserép, rohadt krumpli, gumiabroncs, és még egy sor valami, amiről nem tudtam megállapítani, azelőtt mi lehetett, újkorában mi célt szolgált. A reflektornyaláb a szeméttelpet lassan tovább pásztázta, mintha keresne valamit, ami eddig elkerülte a figyelmet. A széllökések a növekvő sötétséggel erősödni kezdtek, és láttam, amint

az ég felé sodornak sok színes nejlontasakat és piszkos újságpapírt. Mint egy irtóztató ünnepen, ahol vidámság és öröm közepette megy tönkre, indul rothadásnak és hull darabjaira minden.

Abban az elkülönülő, precízen vezetett arany fényben és a szél elemi ereje sodorta szemét sokszínű forgatagában egyszerre azt éreztem, hogy a képzeletem elszakította magát tőlem, a testemtől, és hirtelen, ellenállhatatlanul a maga örvénylésébe rántott.

Két ezüstsirály lebegett a szemét fölött, messze a zavaros Dunától, és messze a széles Adria-tengertől. Láttam, tapasztaltan szegültek szembe a széllel, befogták, úgy keringtek egyre gyorsabban a lerakó fölött, amivel csak tovább növelték a szél erejét. Aztán váratlanul lecsaptak a varjúra, amit eddig észre se vettem. Az hatalmasan és feketén ragyogva állt a szemét közepén. Az égi reflektorfényben láttam, ahogy célba veszik a sirályok, és ő csőrével csapdos feléjük, fekete szárnyával üti őket.

Amiért verekedtek, az a bomlás és a bűz. Semmi egyéb. A sofőrnek fogalma se volt róla, miféle sorsdöntő ütközet folyik nem oly messze tőle. Az előtte futó útra meredt, a fehér záróvonalra, amelyen, mint cérnaszálon, az életünk függött, miközben az álla erőteljesen és lankadatlanul örölte a rágógumit.

A napsugarak halványulni kezdtek, és úgy éreztem, a sötétség fekete tusként ömlik szét megállíthatatlanul a tájon.

Ennek dacára még sikerült meglátnom a küzdelem végét. Sirályok csőre marcangolta halott, fekete királyom húsát.

Aztán ők is eltűntek egy szempillantás alatt. Akárcsak a szeméttelep, meg az egész világ, ami az előbb még körülvett. A lezúduló esőben, a felhőszakadásban. A sofőr

minden kapkodás nélkül, mintha mi sem történt volna, bekapcsolta a négy elakadásjelzőt, és lassított. Bekapcsolta a klímát is, mert belül az ablaküveg párasodni kezdett. Hullámokban csapódott a víz az ablaküvegre, az ablaktörlők mindhiába csapkodtak jobbra-balra, mint a megszállottak.

A látótávolság semmivel sem lehetett nagyobb, mint amekkora a Purgatóriumban lehet.